

Posudek na bakalářskou práci Borise Moskoviče *Jugoslávie na křižovatce. Reflexe jugoslávského tisku na počátku roku 1990*, Praha 2013, 90 s., rkp.

O rozpadu druhé Jugoslávie, bez ohledu na to, že od událostí s ním spojených ještě neuplynulo ani čtvrtstoletí, vyšly již stovky vědeckých monografií a studií. K nim je nutno přičíst několikanásobně větší počet žurnalistických publikací. Přes tuto více než objemnou a logicky nepřehlednou bibliografii zůstává úroveň vědeckého poznání příčin, průběhu a důsledků krachu jugoslávské federace na relativně nízké úrovni. Jednu z hlavních příčin představuje poměrně malý počet příslušných článků a knih, jejichž autoři opírají své poznatky o podrobnější výzkum dostupných pramenů. Posun v této oblasti balkanistického bádání tak mj. podmiňuje vznik mnoha dílčích, seriózně pojatých studií podrobně mapujících jednotlivé parciální problémy, které s vývojem jihoslovanského areálu na přelomu 80. a 90. let minulého století souvisejí.

Posuzovanou bakalářskou práci lze k poslední zmíněné kategorii přiřadit. Boris Moskovič zkoumá, jak na neobyčejně dynamický vývoj v Jugoslávii koncem roku 1989 a v prvních týdnech roku následujícího reagovaly bělehradská *Politika* a záhřebský *Vjesnik*, dva ze čtyř či pěti nejvýznamnějších deníků, které tehdy v Jugoslávii vycházely. Správně přitom nezkoumá všechny dílčí události, které se v této zmatené době v SFRJ odehrávaly. Zaměřil se na omezený okruh vybraných důležitých témat: na reformy posledního svazového premiéra A. Markoviće, na vznik opozičních (nacionalistických) stran a na XIV. (poslední) sjezd Svazu komunistů Jugoslávie. Bakalářská práce je tak vlastně souborem tří vzájemně velmi blízkých případových studií, které se v některých ohledech tematicky překrývají a prolínají.

Posuzovaný text lze velmi pozitivně hodnotit; zdaleka nejen svým rozsahem přesahuje požadavky kladené na bakalářskou práci. B. Moskovič prokázal, aniž by tím text zbytečně zatěžoval, vysokou znalost historických souvislostí zpracovávaného tématu. Čtenář ocení autorovy analytické schopnosti, bystrost jeho úsudku, naprostou absenci tendenčních názorů, které mohl jako začínající badatel snadno nasát z prostudované sekundární literatury i ze zkoumaného tisku.

Oba zkoumané deníky zůstávaly i na přelomu let 1989 a 1990 stále pod větší (*Politika*) či menší (*Vjesnik*) kontrolou republikových stranických vedení. Moskovičova analýza na konkrétních příkladech dokládá obecně známý fakt, že skupina kolem Slobodana Miloševiče intenzivně využívala nejčtenější srbský deník jako propagandistický nástroj. Autor však současně ukazuje, že srbské vedení nemělo ani zdaleka jasno o svém politickém program, cílech, tím méně o ideologii. V jeho reakcích na zkoumané události se prolínaly silná rezidua titoistického dědictví, jistá, nikoliv však závratná dávka srbského nacionalismu a také viditelná improvizace. Tápání, zmatené hledání východiska z krizové situace a současně snaha zabránit renesanci nacionalismu charakterizovaly reakce *Vjesniku* i tehdejší republikové chorvatské elity.

Moskovičova práce je psána srozumitelně, obsahuje minimum stylistických neobratností a gramatických chyb. Věřím, že vytváří solidní fundament pro další autorovo bádání v oblasti moderních dějin jihovýchodní Evropy.

Posuzovanou bakalářskou prací bez nejmenších pochybností doporučuji k obhajobě.

navrhovaná známka: výborně

V Sezimově Ústí, 28. srpna 2013

doc. PhDr. Jan Pelikán, CSc.,

vedoucí bakalářské práce